

Datum: 18-12-2025

Opinie verscheen op [Knack.be](https://knack.be)

Begroting vraagt kindreflex: anders betalen kwetsbare kinderen de prijs

In de huidige besparingsronde ontbreekt één cruciale reflex: de kindreflex. Dat is geen detail, maar een wezenlijke tekortkoming voor een samenleving die zegt te investeren in kinderen, jongeren en de toekomst. Die belofte staat uitdrukkelijk in het Vlaamse regeerakkoord.

Bijna één op de vijf inwoners in Vlaanderen is minderjarig. Die 1,3 miljoen kinderen en jongeren hebben geen stemrecht, zijn financieel en juridisch afhankelijk en kunnen hun belangen niet zelf verdedigen in begrotingsdebatten. Dat maakt ze bijzonder kwetsbaar als de regering budgetten herschikt. Net daarom verplicht het VN-Kinderrechtenverdrag overheden om bij elke beleids- en begrotingsbeslissing het belang en de rechten van het kind centraal te stellen.

In de nieuwe Vlaamse begroting vinden we geen spoor van een analyse vooraf over de impact van de besparingen op kinderen en jongeren. Wie wordt geraakt? Hoe zwaar? Waren er alternatieven met minder schadelijke gevolgen? Besparen zonder zicht op de gevolgen is geen neutrale keuze, maar een risico, vooral voor wie het meest kwetsbaar is.

Geschrap

Projecten en werkingen die kinderen in kwetsbare situaties ondersteunen komen vandaag disproportioneel onder druk. Initiatieven voor gelijke kansen, preventie, participatie en verbinding verliezen ondersteuning of verdwijnen helemaal. Vaak zonder evaluatie, zonder overgang en zonder garantie dat iemand anders het werk opvangt. Behalve financiering verdwijnt ook jarenlang zorgvuldig opgebouwde expertise, vertrouwen en netwerken.

De gevolgen zijn concreet en voelbaar. Minder ondersteuning in onderwijs, welzijn, sport, cultuur of mobiliteit raakt kinderen rechtstreeks in hun dagelijkse leven. Het gratis aanbod voor Sport Na School valt weg. Het busticket dat kinderen nodig hebben om naar school te gaan wordt duurder. Kinderen met leerstoornissen krijgen niet langer gratis aangepast materiaal. Gezinnen verliezen gezinsondersteuning aan huis of een laagdrempelige connectie met een brugfiguur. Jongeren haken af omdat vrije tijd onbetaalbaar wordt.

Minder zichtbaar maar even ingrijpend zijn de geschrapte subsidies voor beleidswerking in koepelorganisaties. Platforms of netwerken waar jeugdwerkers en lokale besturen kennis uitwisselen, bewegingsprogramma's voor jonge kinderen, de financiering van sportkampen: het valt allemaal weg. Leerkrachten kunnen niet meer rekenen op ondersteuning voor programma's over Milieu Op School of cultuur. Ook minder investeren in stedenbeleid raakt kinderen. Net in stedelijke wijken wonen de meeste kinderen, is de kansarmoede groter, zijn wachtlijsten in de jeugdhulp langer, zijn de huizen kleiner en is er meer luchtvervuiling, waarvoor kinderlongen gevoeliger zijn. Allemaal apart lijken het kleine besparingen, maar samen hebben ze een cumulatief effect dat vooral de ontwikkelingskansen aantast van kinderen in de meest kwetsbare posities.

Kinderen en jongeren centraal?

Een relatief kleine besparing vandaag kan morgen leiden tot veel hogere maatschappelijke kosten: meer schooluitval, meer druk op jeugdhulp, slechtere mentale gezondheid en uiteindelijk ook hogere uitgaven voor zorg, welzijn en justitie. Besparen op kinderen is niet alleen sociaal onrechtvaardig, maar ook economisch kortzichtig.

Het Vlaams regeerakkoord zegt dat kinderen en jongeren centraal staan. Die belofte schept verwachtingen. Kinderrechten spelen zich af in alle beleidsdomeinen: onderwijs, wonen, welzijn, sport, cultuur, mobiliteit, milieu en stedenbeleid. Dat maakt kinderrechten tot een gedeelde verantwoordelijkheid van de voltallige Vlaamse Regering.

Vlaanderen heeft een instrument om het beter te doen: het kind- en jongereneffectrapport bij beslissingen die kinderen rechtstreeks raken. Andere landen passen die effectbeoordelingen op kinderrechten systematisch toe op begrotingen. Ze maken risico's zichtbaar en dwingen beleidsmakers tot bewuste keuzes. Vandaag leeft Vlaanderen die verplichting te weinig na.

Transparantie is belangrijk

Begrotingsdocumenten moeten duidelijk maken wat echt wordt geschrapt, wat verschuift naar andere posten en welke gevolgen dat heeft. Organisaties die met en voor kinderen werken, mogen niet pas via parlementaire debatten vernemen dat hun werking op de helling staat. Dat creëert onzekerheid, zowel voor kinderen en jongeren als voor organisaties die met en voor hen werken. Die onzekerheid wordt nog versterkt doordat ook lokaal en federaal wordt bespaard.

Zij zijn geen uitvoerders in de marge van het beleid, maar cruciale partners in de realisatie van kinderrechten.

Een gezonde begroting staat niet haaks op sterke kinderrechten. Wie vandaag investeert in kinderen, investeert in een gezonde samenleving. Dat vraagt geen blinde uitgaven, maar wel een consequente kindreflex bij elke euro die je schrapt of besteedt.

Besparen om later schulden te beperken kan nooit een inbreuk op kinderrechten rechtvaardigen. Kinderen en in het bijzonder kinderen die in een kwetsbare situatie opgroeien moeten vandaag krijgen wat nodig is om zich goed te voelen en zich gezond te ontwikkelen.

De Vlaamse begroting vraagt daarom om een kindreflex, zodat besparingen kinderen in kwetsbare situaties niet nog harder treffen. Kinderrechten garanderen is mee de verantwoordelijkheid van de Vlaamse Regering.

Caroline Vrijens, Vlaams kinderrechtencommissaris